

สรุปรายงานการจัดการความรู้ เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนภายนอก

ชื่อชุมชนนักปฏิบัติ งานวิจัยและนวัตกรรม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

ชื่อผู้ติดต่อ ดร. ศรีประไพ อินทร์ชัยเทพ และ ดร.อัจฉรา สิทธิรักษ์ อีเมล sriprapai.i@mail.bcnlp.ac.th

เบอร์โทร 0966587778

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

จากการวิเคราะห์ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการย้อนหลัง 3 ปี พบว่ามีข้อมูลที่ต้องพัฒนาดังต่อไปนี้

- 1) ผลงานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม ของอาจารย์บางส่วนไม่บ่งชี้ถึงความเชี่ยวชาญที่เฉพาะสาขาที่ชัดเจน วิจัยที่ทำเป็นทีมส่วนใหญ่มีอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา 1-2 คนต่อโครงการวิจัย
- 2) วิจัยร้อยละ 38 ของงานวิจัยทั้งหมดเป็นวิจัยด้านการเรียนการสอน ซึ่งเกินจำนวนที่นโยบายวิจัยของวิทยาลัยกำหนดไว้คือไม่เกินร้อยละ 25
- 3) วิจัยส่วนใหญ่เป็นโครงการวิจัยเดี่ยว ที่ยังไม่แสดงผลกระทบในวงกว้างจึงทำให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์น้อย และการตีพิมพ์เผยแพร่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
- 4) จำนวนการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้หรือการเพิ่มสาระใหม่ในการเรียนการสอนแต่ละสาขาความเชี่ยวชาญน้อย
- 5) การนำความรู้จากการวิจัยไปใช้ในบริการวิชาการ หรือการนำประสบการณ์จากการบริการวิชาการมาจัดทำวิจัย ในแต่ละสาขาความเชี่ยวชาญ พบเฉพาะในสาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลเด็ก และการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
- 6) งบประมาณสนับสนุนการวิจัยมากกว่าร้อยละ 80 เป็นงบประมาณสนับสนุนการวิจัยทั้งหมด

จากข้อมูลดังกล่าวทางคณะกรรมการงานวิจัยและนวัตกรรม จึงมีแนวคิดในการพัฒนาแนวปฏิบัติ ในการส่งเสริมทำวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนภายนอก ด้วยกระบวนการจัดการความรู้

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติ ในการส่งเสริมทำวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนภายนอก ด้วยกระบวนการจัดการความรู้

3. เป้าหมาย

3.1 ได้แนวปฏิบัติ ในการส่งเสริมทำวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนภายนอก

3.2 มีวิจัยที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา สาขาละอย่างน้อย 1 เรื่อง

3.3 มีวิจัยที่ได้รับทุนวิจัยภายนอก อย่างน้อยร้อยละ 30 ของบววิจัยทั้งหมด

4. แนวคิดในการนำมาใช้ในการดำเนินงาน

แนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการที่ช่วยรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และกำหนดประเด็น รวมไปถึง การเผยแพร่องค์ความรู้ที่มีประโยชน์และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ประเภทของความรู้

ความรู้สามารถแบ่งออกได้สองประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้แฝงเร้น หรือความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) ความรู้ชัดแจ้งเป็นความรู้ที่ถูกบรรยายออกมาเป็นตัวอักษร เช่น คู่มือปฏิบัติงาน หนังสือ วารสาร เป็นต้น ส่วนความรู้แฝงเร้นเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล ส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นความรู้ที่แฝงเร้นอาศัยอยู่ในบุคคลที่ทำงานในองค์กรหรือแผนกต่าง ๆ ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในแต่ละด้าน จึงต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งก็คือ การจัดการความรู้

1. ความรู้แบบชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่จัดการรวบรวมได้ง่าย มีการจัดระบบและถ่ายโอนโดยใช้วิธีการทางดิจิทัล มีลักษณะเป็นวัตถุจับ (Objective) เป็นแนวคิดและทฤษฎี สามารถแปลงเป็นรหัสในการถ่ายทอดโดยวิธีการที่เป็นทางการ

2. ความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ไม่สามารถอธิบายโดยใช้เป็นคำพูดได้ เป็นความรู้ที่มีรากฐานมาจากการกระทำและประสบการณ์ในวิถีการดำรงชีวิต อาจมีลักษณะเป็นความเชื่อ ทักษะ เช่น ทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะในการจักรสาน เป็นต้น ความรู้แบบฝังลึกต้องการการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ มีลักษณะเป็นเรื่องเฉพาะส่วนบุคคล เช่น วัฒนธรรมองค์กร ทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินงานในอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ในปีงบประมาณ 2564

6. กระบวนการดำเนินงาน

ประชุมระดมความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในกลุ่มงานโดยเฉพาะงานวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งค้นหาแนวทางเกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ในวิทยาลัยฯ แบ่งออกได้เป็นหลายสาขาทางการพยาบาล ซึ่งในแต่ละสาขาจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของสาขาตนเองที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการให้ความสนใจในการทำผลงานวิชาการ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้อยู่ในระดับสูงขึ้นไป และสามารถนำมาปรับใช้

และ เผยแพร่ ให้นักศึกษา หรือ บุคคลที่สนใจได้ รวมไปถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นจากผู้ที่มีผลงานที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะในวิทยาลัยฯ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาสำหรับบุคลากรท่านอื่นๆ สิ่งที่เกิดการเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ มีดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นการพัฒนางานวิชาการตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนนอก
2. ได้แนวปฏิบัติในการพัฒนางานวิชาการตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนนอก

7. ขั้นตอนและกระบวนการ

1. ประชุมชี้แจงอาจารย์ในแต่ละภาควิชา ในเรื่อง การทำวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา
2. สำรวจความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของอาจารย์แต่ละท่าน งานวิจัยทำแบบฟอร์มและรวบรวม
3. ให้แต่ละภาควิชาระบุผลงานวิจัยที่ต้องการมุ่งเน้นและอาจารย์ในแต่ละสาขาระบุความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาตนเอง
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการหาทุนนอก
5. เผยแพร่ให้อาจารย์ทุกท่านทราบ (เอกสารแนวปฏิบัติหรือfile ข้อมูล) และสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ (website, intranet)

8. คลังความรู้ที่ได้รับ สรุปแนวปฏิบัติในการพัฒนางานวิชาการตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนนอก

1. พัฒนาเครือข่ายในการทำผลงานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม และแสวงหางบภายนอก
2. พัฒนางานวิชาการ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับทีมงานสหวิชาชีพ
3. การทำชุดโครงการวิจัย เพื่อตอบสนองภารกิจของวิทยาลัยและตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของบุคลากรในวิทยาลัย
4. การพัฒนาทีมวิจัย
 - 4.1 เจาะลึกรายละเอียดเฉพาะด้านตามความเชี่ยวชาญของผู้ร่วมทีมวิจัย
 - 4.2 การทำวิจัยจากการพัฒนาต่อยอดงานวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท
 - 4.3 หา key person ที่เป็นการนำและมีเครือข่าย ในการทำวิจัย ในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาโครงการ
5. การเขียนคำรตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของอาจารย์แต่ละท่าน
6. การพัฒนางานวิชาการ วิจัย นวัตกรรม ผ่านการเรียนการสอนในรายวิชาวิจัย วิชาโครงการ
7. ร่วมทำงานกับทีมในหน่วยปฏิบัติ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลศูนย์ เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ

9. ผลการดำเนินงาน

9.1 ผลการร่วมกันกำหนดเป้าหมาย

สาขาวิชา	ประเด็น/กลุ่มผลงานวิจัยที่เกิดจากความเชี่ยวชาญในสาขาและของบนอก	เป้าหมายของสาขาวิชาในการผลิตผลงานวิชาการ/วิจัยและของบนอก	ปัญหาอุปสรรคในการผลิตผลงานที่เน้นความเชี่ยวชาญ	ข้อเสนอแนะ แนวทางในการร่วมกันพัฒนาผลงานวิจัย/
การพยาบาลอนามัยชุมชน	การพัฒนารูปแบบการจัดการโรคเรื้อรังในชุมชน	วิจัยถอดบทเรียน การทำงานปฐมภูมิแบบสหสาขาวิชาชีพ	จัดวางตำแหน่งคนไม่ตรงกับงาน	งาน HRM ทบทวน การจัดคน การพัฒนาบุคลากร ความความต้องการและเชี่ยวชาญ
การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต	การฆ่าตัวตาย, ซึมเศร้า, bully	การส่งตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย	แหล่งทุนของบภายนอกที่เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญมีน้อย	มีการอบรมหรือแนวทางการทำวิจัยหรือตำราวิชาการปีละ 1 ครั้ง
การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น	การส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย รูปแบบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	วิจัย 2 เรื่อง / บทความวิชาการ 2 เรื่อง / ตำรา 1 เรื่อง	เวลาในการผลิตผลงานวิชาการ	การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากกลุ่มงานวิจัย
การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	การพยาบาลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	การพยาบาลผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจและหลอดเลือด	ขาดทักษะการเขียนตำราและบทความวิชาการ	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการเขียนตำรา/บทความวิชาการ โดยเริ่มต้นตั้งแต่การเขียนจนกระทั่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในการขอตำแหน่งทางวิชาการ

9.2 ผลการกำกับติดตามการดำเนินงาน

ประเด็นที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของสาขา	จุดเด่น ข้อสังเกต และแนวทางพัฒนา
ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ผู้สูงอายุ 1.การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้ - ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและ Active aging - การมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน - การเข้าถึงบริการสุขภาพ - ปัญหาด้านความเปราะบาง การพลัดตกหกล้ม และภาวะซึมเศร้า 2.การดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจ เบาหวาน และมะเร็งลำไส้	จุดเด่น 1.ประเด็นความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุชัดเจน ค่อนข้างครอบคลุม 2.มีการนำความรู้ไปใช้ในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ข้อสังเกต -วิจัยด้านอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ หรือช่วงวัยผู้ใหญ่ยังมีน้อย -วิจัยในคลินิกมีจำนวนน้อย แนวทางพัฒนา -ประเด็นปัญหาที่พบบ่อย เชิงนโยบายหรือความต้องการของสังคม -เพิ่มวิจัยในคลินิก อาจจะร่วมทีมกับหน่วยบริการ

ประเด็นที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของสาขา	จุดเด่น ข้อสังเกต และแนวทางพัฒนา
- แนวทาง / รูปแบบการดูแล - ปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหา	- เชื่อมโยงประเด็นการวิจัยกับความเชี่ยวชาญอาจารย์
ภาควิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้ - ภาวะโภชนาการ - การสื่อสาร/สนทนา - ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก การป้องกันการเจ็บป่วยในเด็กก่อนวัยเรียน	จุดเด่น 1. ได้ประเด็นความรู้เชิงลึกและครอบคลุมเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กในกลุ่มปฐมวัย 2. ทำวิจัยร่วมกับภาควิชาอื่นในประเด็นจิตเวชเด็ก ข้อสังเกต - ไม่มีวิจัยในกลุ่มเด็กวัยอื่นเช่นวัยเรียน วัยรุ่น - วิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในศูนย์เด็ก แนวทางพัฒนา - นำประเด็นความรู้ไปสู่การใช้ประโยชน์เช่นพัฒนารูปแบบ กลยุทธ์ แนวปฏิบัติต่างๆสำหรับครูพี่เลี้ยงและผู้ปกครอง - ขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังเด็กกลุ่มอื่น - ขยาย setting ไปสู่คลินิกและชุมชน - ศึกษาปัญหาด้านพฤติกรรม หรือปัญหาสุขภาพกาย จิตเด็กในสถานการณ์โควิด-19
ภาควิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1. Mental health literacy - การพัฒนาเครื่องมือประเมิน MHL - ระดับ MHL ของประชาชนต่ำปาง - ปัจจัยที่สัมพันธ์กับ MHL 2. Bully & Harassment - การพัฒนาเครื่องมือประเมิน Bully - นวัตกรรมป้องกันการ Bully - การรับรู้และการป้องกัน Harassment 3. Depression & Suicide - การส่งเสริมการรู้เท่าทันภาวะซึมเศร้า - การป้องกันและจัดการปัญหาการฆ่าตัวตาย	จุดเด่น 1. วิจัยในประเด็นที่ตรงกับความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของอาจารย์ 2. การวิจัยเป็นทีม เรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในและนอกสาขา 3. วิจัยส่วนใหญ่เป็น R&D และ Quasi-experiment 4. มีนวัตกรรมที่เกิดจากการวิจัย 3 ชิ้นงาน ข้อสังเกต - ไม่มีงบวิจัยภายนอก แนวทางพัฒนา - พัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัย เพื่อขอรับงบสนับสนุนภายนอก - ถอดความรู้จัดทำสื่อความรู้ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้
ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน 1. พฤติกรรมสุขภาพและการดูแลผู้ป่วย NCD - HT - DM - สุรา 2. การจัดการสุขภาพ	จุดเด่น มีเครือข่ายวิจัยและทีมวิจัยภายนอก ข้อสังเกต - วิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มป่วย ยังไม่มีการส่งเสริมสุขภาพหรือในกลุ่มสุขภาพดี แนวทางพัฒนา - พัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัย ที่ศึกษาปัญหาสุขภาพเชิงระบบ โดยตั้งแต่ละ

ประเด็นที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของสาขา	จุดเด่น ข้อสังเกต และแนวทางพัฒนา
	ภาควิชามาเป็นโครงการย่อย - เพิ่มวิจัยด้านการส่งเสริมสุขภาพครอบครัว ชุมชน หรือการใช้แนวคิดของการพยาบาลอนามัยชุมชน - เชื่อมโยงประเด็นการวิจัยกับความเชี่ยวชาญอาจารย์
ภาควิชาการพยาบาลแม่และเด็ก สุขภาพสตรี - ตั้งครรภ์ - Pre aging	จุดเด่น มีโครงการวิจัยด้านการเรียนการสอน และบทความวิจัย ข้อสังเกต วิจัยที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีจำนวนน้อย แนวทางพัฒนา - พัฒนาทีมวิจัยทั้งภายในและภายนอกภาควิชา และนอกวิทยาลัย - วิเคราะห์ประเด็นปัญหา เพื่อกำหนดโจทย์วิจัยที่พัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา - เชื่อมโยงประเด็นการวิจัยกับความเชี่ยวชาญอาจารย์

9.3 ผลการประเมินตามตัวชี้วัด

9.3.1 ได้แนวปฏิบัติ ในการส่งเสริมทำวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและการขอทุนภายนอก

9.3.2 มีวิจัยที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา สาขาละอย่างน้อย 1 เรื่อง

9.3.3 มีวิจัยที่ได้รับทุนวิจัยภายนอก อยู่ระหว่างการรออนุมัติทุน 3 เรื่อง และดำเนินการทำสัญญารับทุน 1 เรื่อง

10. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. หาความเชี่ยวชาญของตนเองให้เจอ ความเชี่ยวชาญสามารถไปเป็นหัวหน้าโครงการย่อยได้ และพัฒนาการวิจัย

2. การแสวงหาเครือข่ายการวิจัยทั้งภายในและภายนอก

3. การทำงานแบบสหสาขาวิชาชีพช่วยในการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย วิชาการ และนำไปสู่การเข้าตำแหน่งทางวิชาการ

4. การใช้วิจัยเชิงนวัตกรรมให้มากขึ้น

5. ทำเป็นชุดโครงการวิจัย มีโครงการย่อยในโครงการ ทุกคนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการวิจัย ช่วยในการขับเคลื่อนวิจัย และมีผลกระทบสูง

6. การพัฒนาทีมงาน ให้มีทั้งผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ผู้ที่มีประสบการณ์วิจัยปานกลาง และผู้ที่ไม่มีความชำนาญในการวิจัย โดยใช้วิธีการ Coaching

11. บทเรียนที่ได้รับ

การทำงานแบบสหสาขาวิชาชีพช่วยในการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย วิชาการ และนำไปสู่การเข้าตำแหน่งทางวิชาการ และ ทำเป็นชุดโครงการวิจัย มีโครงการย่อยในโครงการ ทุกคนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการวิจัย ช่วยในการขับเคลื่อนวิจัย และมีผลกระทบสูง

การทำผลงานวิชาการ วิจัยรายบุคคล และไม่เฉพาะเจาะจงกับความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เนื่องจากจะไม่พัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ยังทำให้งานวิจัยไม่น่าเชื่อถือ และการนำไปตีพิมพ์เพื่อแพร่ทำได้ลำบาก รวมถึงเกิดความล่าช้าในการผลิตผลงานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม

12. ข้อจำกัด/ปัญหาอุปสรรค

1. เวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค่อนข้างน้อย ประเด็นที่สำคัญบางประเด็น ได้ไม่ครบถ้วน
2. ปัญหาในเรื่องสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์ COVID-19

13. สิ่งที่จะพัฒนาต่อไป

1. วางแผนการจัดการความรู้และการพัฒนาวิจัยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาให้ชัดเจนมากขึ้น
2. กำหนดแนวทางในการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาให้ชัดเจนมากขึ้นที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เชื่อมโยงสู่ Faculty Practice และ การทำตำแหน่งวิชาการ
3. จัดทำชุดโครงการร่วมกับเครือข่ายภายนอกเพื่อทำโครงร่างของรับทุนจากภายนอก

นางศรีประไพ อินทร์ชัยเทพ และ นางอัจฉรา ลิทธิรักษ์

ผู้สรุปการเรียนรู้

25 กันยายน 2564